

«Μαθησιακές Δυσκολίες»

Παπαγεωργίου Γιώτα

Ψυχολόγος

Μαθησιακές Δυσκολίες

- = προβλήματα που εμφανίζονται στη διάρκεια της εκπαίδευσης επηρεάζοντας τη μάθηση, την επίδοση κ' τη συμπεριφορά
- Τα παιδιά διαφέρουν μεταξύ τους ανάλογα με τα αίτια που προκαλούν τις δυσκολίες
- Οι Μαθησιακές Δυσκολίες σχετίζονται με ψυχιατρικά προβλήματα, ειδικές αναπτυξιακές διαταραχές, προβλήματα στο νοητικό δυναμικό, ιατρικές καταστάσεις, ψυχολογικές-κοινωνικές καταστάσεις

Μαθησιακές Δυσκολίες Ειδικού Τύπου (ΕΜΔ)

- Μειωμένη ικανότητα του παιδιού να χρησιμοποιεί τον προφορικό και γραπτό λόγο ή/και να κάνει μαθηματικούς υπολογισμούς
- Κύριο χαρακτηριστικό των ΕΜΔ η διαφορά ανάμεσα σε αυτό που μπορούν να πετύχουν μαθησιακά οι μαθητές με φυσιολογική νοημοσύνη και στις επιδόσεις που τελικά έχουν
- 4/1 πρόβλημα αγοριών
- 15-20% των μαθητών

Κατηγορίες ΕΜΔ

1. Διαταραχή Αναγνωστικών Ικανοτήτων (Δυσλεξία)

- Διαβάζουν συλλαβιστά
- Δεν κρατούν τη σειρά διαβάσματος
- Δεν χρωματίζουν τη φωνή τους
- Δεν σταματούν σε τελεία ή κόμμα
- Μαντεύουν λέξεις
- Αντιστρέφουν γράμματα κ' αριθμούς
- Αλλάζουν τη σειρά γραμμάτων κ' συλλαβών
- Παραλείπουν γράμματα κ' συλλαβές
- Δυσκολεύονται να καταλάβουν το κείμενο

2. Διαταραχή Ορθογραφικής Ικανότητας (Δυσορθογραφία)

- Αρχικά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην ακριβή φωνητική απόδοση της λέξης
- Στις μεγαλύτερες τάξεις η φωνητική απόδοση βελτιώνεται

- Παρουσιάζονται δυσκολίες στη θεματική ή ιστορική ορθογραφία κ' την μορφολογική ορθογραφία
- Τα ορθογραφικά λάθη πληθαίνουν όταν παράγεται αυθόρμητο κείμενο, όταν υπαγορεύεται άγνωστο κείμενο

3. Διαταραχή Μαθηματικών Ικανοτήτων (Δυσαριθμησία)

- Δυσκολεύονται να κάνουν μαθηματικές πράξεις
- Χρησιμοποιούν τα δάχτυλα για τους υπολογισμούς
- Δεν διακρίνουν ή αναγνωρίζουν αριθμητικά σύμβολα
- Δεν στοιχίζουν σωστά τις μονάδες, δεκάδες
- Δεν υπολογίζουν κρατούμενα
- Δεν καταλαβαίνουν ποσότητες κ' μεγέθη
- Δεν συσχετίζουν «αριθμητικά διαστήματα»
- Δεν συγκρατούν μαθηματικές έννοιες
- Δυσκολεύονται να διαλέξουν τις κατάλληλες πράξεις
- Δυσκολεύονται να διαβάσουν χάρτες, να μάθουν την ώρα
- Δυσκολεύονται να μάθουν μουσικές έννοιες, να ακολουθήσουν οδηγίες σε αθλήματα και τη σειρά των παικτών στα παιχνίδια

4. Διαταραχή της Γραπτής Έκφρασης

- Δεν διατηρούν ίσα διαστήματα μεταξύ γραμμών, λέξεων κ' όμοιο μέγεθος γραμμάτων
- Δεν χρησιμοποιούν κεφαλαία γράμματα
- Παραλείπουν ή αντιστρέφουν γράμματα
- Δεν χρησιμοποιούν σημεία στίξης
- Δεν τονίζουν ή τονίζουν λανθασμένα
- Κουράζονται εύκολα
- Δυσκολεύονται να κρατούν σημειώσεις
- Καθυστερούν να ολοκληρώσουν γραπτές εργασίες
- = χαμηλή επίδοση του μαθητή σε σχέση με τους συνομηλίκους στις προαπαιτούμενες για τον αλφαριθμητικό δεξιότητες (ανάγνωση, γραφή, μαθηματικά), που συνδέονται με χαμηλά ή οριακά φυσιολογικό νοητικό δυναμικό
- Είναι διάχυτες

Συννοσηρότητα των Μαθησιακών Δυσκολιών

- Χαμηλή εικόνα εαυτού
- Χαμηλή αυτοπεποίθηση
- Έλλειψη αντοχής στις ματαιώσεις
- Υπερευαίσθησία στην κριτική
- Τάσεις απομόνωσης/ μοναξιάς
- Αρνητικά συναισθήματα/ καταθλιπτικές τάσεις
- Αρνητικές στάσεις/ αντιδραστικότητα στους εκπαιδευτικούς
- Προβληματική/ εκρηκτική συμπεριφορά
- ΔΕΠΥ

Συννοσηρότητα ΕΜΔ και ΔΕΠΥ

- Δυσλεξία: 8–39% των παιδιών με ΔΕΠΥ
- Δυσορθογραφία: 12–26% των παιδιών με ΔΕΠΥ
- Δυσαριθμησία: 12–33% των παιδιών με ΔΕΠΥ
- Δυσγραφία: 60% των παιδιών με ΔΕΠΥ
- Δυσκολία στην παραγωγή γραπτού λόγου: 50% των παιδιών με ΔΕΠΥ

Ορολογία DSM - TR - IV	Διαφορο - διάγνωση	Κριτήρια Αξιολόγησης	Εργαλεία Αξιολόγησης
Διαταραχή της Ανάγνωσης	<ul style="list-style-type: none"> • Νοητική Υστέρηση • Γενικές Μαθησιακές Δυσκολίες • Αναπτυξιακή Διαταραχή του Λόγου 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνωστική ακρίβεια • Αναγνωστική ευχέρεια (ταχύτητα) 	<ul style="list-style-type: none"> • ΑΘΗΝΑΤΕΣΤ • ΛΑΜΔΑ • ΤΕΣΤ Α • Ορθογραφική δοκιμασία
Διαταραχή των Μαθηματικών	<ul style="list-style-type: none"> • Νοητική Υστέρηση • Γενικές Μαθησιακές Δυσκολίες 	<ul style="list-style-type: none"> • Υπολογιστική ακρίβεια • Επίλυση προβλημάτων 	<ul style="list-style-type: none"> • ΝUCALC
Διαταραχή της Γραπτής Έκφρασης	<ul style="list-style-type: none"> • Νοητική Υστέρηση • Γενικές Μαθησιακές Δυσκολίες • Διαταραχή της Ανάγνωσης • Δυσορθογραφία 	<ul style="list-style-type: none"> • Δυνατότητα οργάνωσης κειμένου μέσω σειροθέτησης προτάσεων 	<ul style="list-style-type: none"> • ΑΘΗΝΑΤΕΣΤ • ΛΑΜΔΑ • Εργαλείο διαγνωστικής διερεύνησης του γραπτού λόγου • Ορθογραφική δοκιμασία
Δυσορθογραφία	<ul style="list-style-type: none"> • Νοητική Υστέρηση • Δυσλεξία 	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός ορθά διατυπωμένων λέξεων καθ' υπαγόρευση 	<ul style="list-style-type: none"> • ΑΘΗΝΑΤΕΣΤ • ΛΑΜΔΑ • Ορθογραφική δοκιμασία
Μαθησιακή Διαταραχή μη προσδιοριζόμενη αλλιώς	<ul style="list-style-type: none"> • Νοητική Υστέρηση • Δυσλεξία 	<ul style="list-style-type: none"> • Επίδοση σε τεστ νοημοσύνης σε συσχέτιση με επιδόσεις σε τεστ δεξιοτήτων στην ανάγνωση, την ορθογραφία 	<ul style="list-style-type: none"> • ΑΘΗΝΑΤΕΣΤ • ΛΑΜΔΑ • Ορθογραφική δοκιμασία

Αντιμετώπιση ΕΜΔ

Δυσλεξία

- Αντιμετωπίζεται συμπτωματικά
- Δεν εξαλείφεται
- Ν 3699/ 2008: ειδική μεταχείριση για τους δυσλεξικούς μαθητές (προφορική εξέταση, προσαρμοσμένη μέθοδος διδασκαλίας από τον εκπαιδευτικό)
- Παρά την επιμονή της διαταραχής, οι μαθητές με δυσλεξία προχωρούν στις ανώτερες βαθμίδες της εκπαίδευσης

Αντιμετώπιση ΕΜΔ

Δυσορθογραφία

- Αντιμετωπίζεται συμπτωματικά, καθώς είναι διδασκόμενη ικανότητα η ορθογραφική δεξιότητα
- Υπαρκτά περιθώρια βελτίωσης, αλλά περιορισμένα κ' γενετικά προσδιορισμένα
- Βελτιώνεται με την πάροδο του χρόνου αλλά η επίδοση του μαθητή εξακολουθεί να υπολείπεται των συνομηλίκων του

Αντιμετώπιση ΕΜΔ

Δυσαριθμησία

- Απαιτεί εστίαση:
 1. Στις αριθμητικές δεξιότητες
 2. Στην εκμάθηση του δεκαδικού συστήματος
 3. Στη χρήση αποτελεσματικότερων στρατηγικών στην τέλεση αριθμητικών πράξεων
- Η πρόωπη παρέμβαση έχει μεγαλύτερο αποτέλεσμα

Αντιμετώπιση ΕΜΔ

Διαταραχή της Γραπτής Έκφρασης

- Απαιτούνται ειδικές τεχνικές εκμάθησης:
 1. Διδασκαλία των βημάτων παραγωγής κειμένου
 2. Βελτίωση της ποιότητας του γραπτού λόγου μέσω ανατροφοδότησης
- Συχνά συνυπάρχει με δυσλεξία, δυσορθογραφία κ' δυσγραφία

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Anastasiou D. & Polychronopoulou S. Identification and overidentification of specific learning disabilities in Greece. *Learning Disabilities Quarterly* 2009;32:55-69..
- Lyon GR. Fletcher JM. & Barnes MC. Learning Disabilities. In: Mash EJ. & Barkley RA. (Editors.). *Child psychopathology* (pp. 520-586) (2nd Edition). New York: Guilford; 2002.
- Papadopoulos TC, Georgiou GK, & Kendeou P. Investigating the double-deficit hypothesis in Greek: Findings from a longitudinal study. *Journal of Learning Disabilities*, 2009;42: 528-547.
- Protopapas A. and Skaloumbakas C. Traditional and computer based screening and diagnosis of reading disabilities in Greek. *Journal of Learning Disabilities*, 2007;40:15-36,.
- Seymour PHK. Aro M. Erskine JM. Foundation literacy acquisition in European orthographies. *British Journal of Psychology* 94;2:143-174.
- Sideridis GD. International Approaches to Learning Disabilities: More alike or more different? *Learning disabilities: Research & Practice*. 2006;22: 210-215.
- Stampoltzis A. Polychronopoulou, S. Dyslexia in Greek Higher Education: A study of incidence, policy and provision. *Journal of Research in Special Educational Needs* 2008; 8:37-46.
- Stanovich K. Explaining the differences between the dyslexic and the garden-variety poor reader: The phonological-core variable difference model. *Journal of Learning Disabilities*, 1988; 21: 590-604.
- Μαυρομάτη Δ. Δυσλεξία: φύση του προβλήματος και αντιμετώπιση. Ίδια έκδοση. 1995.
- Παντελιάδου Σ. Μαθησιακές Δυσκολίες και Εκπαιδευτική Πράξη. *Ελληνικά Γράμματα*. 2000.
- Πρωτόπαπας Α. Η δυσλεξία ως βιολογικό-πολιτισμικό φαινόμενο και αμιγώς

εκπαιδευτικό πρόβλημα. Σύγχρονη Εκπαίδευση 2004:134:144-159.